

Reflektion över knäppisar och idioter

Emellanåt möter jag människor som jag betraktar som knäppa eller idioter. Oftast behåller jag den uppfattningen för mig själv. Ibland delar jag dock min uppfattning om en viss person med andra människor. Dessbättre inte så ofta. Jag gör det för att jag söker bekräftelse på att jag själv är normal och har sunda värderingar. Men vad innebär det? Vem har rätt att definiera vad som är normalt och sunda värderingar. Detta blogginlägg är inte en moralpredikan. Det är ett inlägg om ordens betydelse och en reflektion över i vilka sammanhang vi använder dem. – Uttalat eller bara som en tanke i huvudet. Att lägga in bilder faller på sin egen orimlighet. Så det blir bara text.

Låt mig starta med att bena i ordet knäpp. Utan att ha språkvetenskapliga belägg för det, tror jag att ordet är en slangmässig utveckling av ordet knepig. Synonymer till båda orden är bland annat märklig, underlig, konstifik, invecklad och överraskande. Det finns många fler synonymer, men ingen som indikerar att personen som bedöms som knäpp är galen, obegåvad eller har "fel" värderingar.

Om jag hade levt vid tiden då Albert Einstein presenterade sina modeller och hypoteser hade jag förmodligen satt etiketten "knäpp" på honom. Han tänkte i dimensioner som min hjärna inte är programmerad att förstå intuitivt. Men hans teorier skulle visa sig vara riktiga. Åtminstone med dagens vetenskapliga metoder.

Jag har två favoritcitat av Albert Einstein, som är på sin plats att återge:

"Det krävs ett annat sätt att tänka för att lösa de problem som det tidigare sättet att tänka har skapat"

"Det är skillnad mellan intelligens och klokhet. Det krävs mängder av intelligens för att utveckla en atombomb. Men klokt är det inte."

Ett av problemen med "etiketteringen" av knäppa människor är att den utgår från motsatsorden normal eller vanlig. För dessa finns ingen definition. Tack och lov! Ändå använder vi "normaldefinitionen" som utgångspunkt i sammanhang där vi önskar beskriva en kontrast. Men vad är normalt? Klädval, frisy, tankebanor, värderingar och livsstil? Den frågan blir helt omöjlig att besvara utan att ta hänsyn till personens härkomst, religion, förutsättningar och traditioner. Då blir definitionen av normal satt i ett perspektiv. Men, perspektiv är oftast baserade på subjektivitet. Återigen, vi försöker skapa en betraktning som utgår från oss själva som standard för vad som är normalt.

Ett annat ord som emellanåt används, eller signalerar vad jag tänker om andra personer som jag möter eller läser nyheter om, är ordet idiot. – Individuer som uttalar sig "felaktigt" eller bär sig illa åt. Det är många i min omgivning som har hört mig säga ta ordet idiot i min mun.

Vi har valt att använda det epitetet på människor som har andra värderingar än oss själva och/eller begår handlingar som vi inte själva ens skulle överväga att göra. Av moraliska, etiska eller empatiska grunder. Hit hör massmördare, diktatorer, krigsförbrytare och sadister av allehanda slag. Rent ut sagt idioter. Det är givetvis OK att använda tituleringen "idiot" med den nutida förståelsen. Människor i din omgivning förstår vad du menar.

Ordet har dock sitt ursprung i grekiskans *idios*, som betyder privat eller personlig. I vissa sammanhang används ordet synonymt med enstöring. Men den officiella översättningen från grekiska handlar om att referera till sig själv, ditt egna eller det som tillhör din världsbild. Återigen ett ord som tar utgångspunkt i dig själv och din självuppfattning.

Med detta sagt är vi således alla både knäppa och idioter. Sett i betraktarens ögon och preferenser. Så även jag.

